

Date: 9th October-2026

KASBIY TA'LIMDA WORLDSKILLS STANDARTLARINI TATBIQ ETISHDA KLASSTERLI HAMKORLIK MODEL

G'iyozov Ma'rufjon Murod o'g'li

Kasbiy ta'lim agentligi huzuridagi Kasbiy ta'limni rivojlantirish instituti, Malaka oshirish va qayta tayyorlash fakulteti bosh mutaxassisi

Annotatsiya. Tezida kasbiy ta'lim muassasalarida WorldSkills xalqaro standartlarini joriy etish uchun klasterli hamkorlik modelining ahamiyati qisqacha asoslanadi. Ta'lim, ishlab chiqarish va malaka oshirish subyektlari o'rtasidagi hamkorlik mexanizmlari hamda kutiladigan natijalar bayon etiladi.

Kalit so'zlar: kasbiy ta'lim, WorldSkills, klaster, hamkorlik, kasbiy standart, kompetensiya, ish beruvchi

Asosiy mazmun

Bugungi mehnat bozori kasbiy ta'lim muassasalaridan amaliy ko'nikmalari rivojlangan, texnologik yangiliklarga moslasha oladigan va kasbiy vazifalarni sifatli bajara oladigan mutaxassislarni tayyorlashni talab etmoqda. Shu nuqtayi nazardan WorldSkills xalqaro kasbiy standartlarini o'quv jarayoniga moslashtirish ta'lim natijalarini real ish faoliyati talablari bilan uyg'unlashtirishning muhim yo'nalishidir. WorldSkills standartlari kasbiy faoliyat uchun zarur bilim, tushuncha va amaliy ko'nikmalarni belgilab, milliy va hududiy kasbiy tayyorgarlik tizimlari uchun taqqoslash mezonini bo'lib xizmat qiladi [1].

Mazkur standartlarni samarali tatbiq etish uchun alohida ta'lim muassasasining sa'y-harakati yetarli bo'lmasligi mumkin. Jarayonga ish beruvchilar, tarmoq korxonalari, kasbiy mahorat markazlari, malaka oshirish tashkilotlari va hududiy boshqaruv organlarini jalb qiluvchi klasterli hamkorlik zarur. Klaster modeli ishtirokchilarning vazifalarini muvofiqlashtirib, o'quv dasturlari, ishlab chiqarish amaliyoti, pedagoglar malakasi va baholash tizimini yagona maqsadga yo'naltiradi.

Klasterli hamkorlikning asosiy yo'nalishlari quyidagilardan iborat: birinchidan, hududiy mehnat bozori ehtiyojlarini birgalikda tahlil qilish; ikkinchidan, WorldSkills standartlari bilan kasbiy ta'lim dasturlarini qiyoslab, kompetensiyalar xaritasini ishlab chiqish; uchinchidan, korxonalarda amaliyot va stajirovka imkoniyatlarini kengaytirish; to'rtinchidan, pedagoglar hamda ishlab chiqarish mutaxassislari ishtirokida amaliy topshiriqlar va baholash mezonlarini yaratish; beshinchidan, bitiruvchilar natijalarini muntazam monitoring qilish.

Taklif etilayotgan modelni joriy etish uchun bosqichda tashkil qilinishi mumkin. Diagnostika bosqichida kasblar, resurslar va kompetensiyalardagi tafovutlar aniqlanadi. Loyihalash va sinov bosqichida o'quv modullari, amaliy topshiriqlar hamda baholash rubrikalari ishlab chiqilib, cheklangan miqyosda sinovdan o'tkaziladi. Monitoring va kengaytirish bosqichida olingan natijalar tahlil qilinib, samarali yechimlar boshqa yo'nalishlarga tatbiq etiladi.

Date: 9th October-2026

Modelning natijadorligini o'quvchilarning amaliy topshiriqlarni bajarish sifati, ish beruvchilar bahosi, korxonadagi amaliyot qamrovi, pedagoglarning ishlab chiqarish stajirovkasi va bitiruvchilarning ishga joylashish ko'rsatkichlari orqali baholash mumkin. Bunda mezonlar oldindan kelishilgan, o'lchanadigan va davriy kuzatiladigan bo'lishi lozim.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, WorldSkills standartlarini kasbiy ta'limga tatbiq etish klasterli boshqaruv bilan uyg'unlashtirilganda ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash imkonini beradi. Hamkorlikni aniq vazifalar, resurslar, muddatlar va natija ko'rsatkichlari bilan mustahkamlash, shuningdek, baholash natijalarini o'quv dasturlarini yangilashda qo'llash tavsiya etiladi. Bu yondashuv kasbiy ta'lim sifatini oshirish va bitiruvchilarni mehnat bozori talablariga yaqin tayyorlashga xizmat qilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. WorldSkills International. WorldSkills Occupational Standards (WSOS). <https://worldskills.org/what/projects/wsos/> (murojaat sanasi: 09.10.2026).
2. WorldSkills Uzbekistan. Rasmiy platforma. <https://worldskills.uz/en> (murojaat sanasi: 09.10.2026).

